

ЗАКОНОМІРНОСТІ МОРФОГЕНЕЗУ ЯЄЧНИКІВ ПЛОДІВ

¹Д. В. Проняєв, ¹О.-М. В. Попелюк, ²В. В. Мельник

¹Буковинський державний медичний університет (м. Чернівці, Україна)

²Івано-Франківський національний медичний університет (м. Івано-Франківськ, Україна)

Вступ. Соціально-економічна ситуація також має негативний вплив як на поточну дитородну активність населення, так і на здоров'я народжених дітей [1, 2]. Водночас, окрім помітного зниження частоти дітонародження у 2019 році, порівняно з попереднім роком, високим залишається показник малюкової смертності (Мельничук Л.В., Ластівка І.В., Годованець О.С., 2019). За таких умов зростає цінність кожного народження, а збереження репродуктивного здоров'я потенційних матерів та батьків стає національним пріоритетом для відтворення соціального потенціалу України, і зокрема в Чернівецькій області.

Основна частина. Щодо топографії яєчників, то нами встановлено, що в 50% досліджених плодів (4-6 місяців) яєчники або розташовувались обидва прямої кишки, або були занурені в петлі тонкої кишки. Причому правий яєчник міг стикатися з червоподібним відростком та сліпою кишкою, а лівий занурювався у міжсигмоподібну западину. Ще в половині випадків один або обидва яєчники розташовувались паралельно з дном матки в порожнині малого таза. Проте з них у 66,7% випадків правий яєчник все ж таки залишався у черевній порожнині. У плодів семи місяців внутрішньоутробного розвитку, лише у 10% випадків обидва яєчники залишалися в тісному топографо-анатомічному контакті з кишками. У решті випадків (90%) яєчники переміщувались до малого таза. У плодів восьми місяців внутрішньоутробного розвитку у 10% випадків лівий яєчник вже був занурений у матково-прямокишкове заглиблення. У 90% випадків яєчники локалізувалися в порожнині малого таза на рівні з дном матки. У плодів 9-10 місяців та новонароджених у 46,7% випадках обидва яєчники займали положення наближене до дефінітивного – паралельно до дна матки в порожнині малого таза. У 53,3% випадках один з яєчників залишався зануреним у матково-прямокишкове заглиблення [1-3].

Упродовж останніх місяців внутрішньоутробного розвитку зазнає змін топографія яєчників: їх положення змінюється з висхідного на горизонтальне. Причому проміжним положенням слід вважати не характерне для дефінітивної форми – в матково-прямокишковій заглибині, проте таке положення характерне для більшості плодів 9-10 місяців. Форма яєчників змінюється з видовженої трикутної до видо-

вженої овальної і зникає їх сегментарна будова. До кінця плодового періоду змінюється положення яєчників щодо маткових труб із паралельного на 8-му місяці до перпендикулярного на 10-му [3].

Встановлено періоди інтенсивного та уповільненого збільшення морфометричних параметрів яєчників, зокрема з 4-го по 5-й та з 8-го по 9-й місяці спостерігали період прискореного збільшення довжини яєчників. Товщина яєчників інтенсивніше зростає з 8-го по 9-й місяці. Період прискореного збільшення ширини яєчників спостерігали з 4-го по 5-й та з 9-го по 10-й місяці.

Аналізуючи показники довжини яєчників виявили високі прямі кореляційні зв'язки між ними та ТПД на 4-м міс. ($r=0,89$; $r=0,79$) правим та лівим відповідно. На 5-му міс. виявили помірний зворотній зв'язок ($r=-0,43$) між довжиною правого яєчника та ТПД. У плодів 7-ми міс виявили помірні прямий ($r=0,36$) та зворотній ($r=-0,40$) зв'язки між довжиною відповідно правого та лівого яєчників та ТПД. Помірні зворотні кореляційні зв'язки між показниками ширини лівого ($r=-0,31$) та правого ($r=-0,46$) яєчника виявлено на 5-му міс, також правого на 8-му ($r=-0,41$) та 10-му міс., та прямий між довжиною лівого яєчника та ТПД ($r=0,38$) на 6-му міс. Між показниками товщини правого яєчника та ТПД виявлено помірний прямий зв'язок у плодів 4-го міс. ($r=0,31$) та зворотній у плодів 10-го міс ($r=-0,35$) [4, 5].

Висновки. Для плодів 4-7 міс характерне висхідне положення яєчників, при якому правий і лівий яєчники досягають сліпої та низхідної ободової кишок. У плодів 8-10 міс яєчники переважно займають низхідне положення. Переміщення яєчників у висхідному напрямку супроводжується відносним уповільненням зростання їх морфометричних показників: довжина, ширина та товщина у плодів з 5 до 8 міс достовірно не різняться. Під час періоду прискореного розвитку яєчників морфометричні показники їх ширини у плодів 9 та 10 міс достовірно різняться ($p<0,001$). Дані рентгенографії та рентгенівської комп'ютерної томографії вказують на те, що упродовж перинатального періоду онтогенезу відбувається зміна скелетотопії яєчників: від рівня V поперекового хребця на початку плодового періоду до II крижового хребця у новонароджених.

Література

1. Chiamonte C, Vestri E, Tripi F, Giannone AG, Cimador M, Cataliotti F. Bladder Mucosal Graft Vaginoplasty: A Case Report. J Pediatr Adolesc Gynecol. 2018 Oct; 31(5):528-532. DOI: 10.1016/j.jpog.2018.06.003.
2. Daryabari SS, Kajbafzadeh AM, Fendereski K, Ghorbani F, Dehnavi M, Rostami M, et al. Correction to: Development of an efficient perfusion-based protocol for whole-organ decellularization of the ovine uterus as a human-sized model and in vivo application of the bioscaffolds. J Assist Reprod Genet. 2019 Dec 21. DOI: 10.1007/s10815-019-01668-7.
3. Hladys L, Proniaiev D, Arseniuk I. Anatomy of the ovaries in early fetuses. In: 15th Edition of Craiova international Medical Student's Conference; 2013 Nov 7-10; Craiova (Romania). Craiova: WP; 2013. p. 37.
4. Proniaiev DV. Perinatal anatomy of the internal female genital organs. Materialy II naukovo-praktychnoyi konferentsiyi Pryrodnychi chytannya; 2015 Trav 14-17; Chernivtsi. Chernivtsi: BDMU; 2015. s. 141-2.
5. Proniaiev DV, Vinichuk YuO. Variant of the ovarian anatomy. Materials of Natural science reading; 2018 May 18; Sosnoviats-Bratislava. Sosnoviats-Bratislava: WP; 2018. p. 56.